

Teza: zawieszenie prawa do wykonywania zawodu

Radca prawny, który pomimo orzeczonej prawomocnie kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, w okresie zawieszenia, działając z powołaniem się na swój tytuł zawodowy, podjął się prowadzenia sprawy, popełnia delikt dyscyplinarny. W takim przypadku karą adekwatną do popełnionego deliktu jest ponowne zawieszenie prawa do wykonywania zawodu.

WO-68/18

ORZECZENIE

z dnia 31 lipca 2018 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie następującym:

Przewodniczący: S WSD Elżbieta Gajda - Krynicka

Sędziowie: S WSD Małgorzata Sajdak

S WSD Cezary Andruszewski /sprawozdawca/

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Michała Jasiaka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 lipca 2018r.

sprawy radcy prawnego S. W.

obwinionego o przewinienie dyscyplinarne z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. 2017 poz. 1870)

na skutek odwołania wniesionego przez Obwinionego radcę prawnego S. W.

od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie z dnia 16 lutego 2018 roku, sygn. akt D 21/17

orzeka:

I.

Utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;

II.

Obciąża obwinionego r.pr. S. W. kosztami postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w wysokości 1300,00 zł (słownie: jeden tysiąc trzysta złotych) płatnymi na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych.

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 16 lutego 2018r. sygn. akt D 21/17 Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie uznał obwinionego radcę prawnego S. W. za winnego tego, że pomimo orzeczonej prawomocnie kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 6 miesięcy, w okresie zawieszenia trwającego od 1 grudnia 2016 roku do 31 maja 2017 roku, działając z powołaniem się na swój tytuł zawodowy, podjął się prowadzenia sprawy, kierując w imieniu E. L. w dniu 21.12.2016 roku do jego przeciwnika oświadczenie

o odstąpieniu od umowy oraz w dniu 13 stycznia 2017 roku sporządzając i składając do Prokuratury Rejonowej w Giżycku zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez K. S.- właścicielkę (...) w miejscowości W., czym dopuścił się popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 11 ust 1 i 2 i art. 61 ust 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu określonym Uchwałą Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Zjazdu Radców Prawnych z 22 listopada 2014 roku.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny za powyższy czyn na podstawie art. 65 ust 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych wymierzył obwinionemu karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres jednego roku. Ponadto na podstawie art. 65 ust 2b ustawy o radcach prawnych orzeczono dodatkowo zakaz wykonywania patronatu na okres dwóch lat. Zasądzono od obwinionego koszty postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olszynie.

Odwołanie od powyższego postanowienia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie złożył Obwiniony radca prawny S. W., zarzucając mu:

1)

obrazę przepisów postępowania, które miały realny i rzeczywisty wpływ na treść orzeczenia tj.:

a)

art. 4 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie okoliczności przemawiających na korzyść obwinionego i oparcie stanu faktycznego sprawy wyłącznie na okolicznościach i dowodach obciążających obwinionego przy jednoczesnym pominięciu dowodów w postaci wyjaśnień obwinionego i innych dowodów przemawiających na jego korzyść;

b)

art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez oparcie wydanego w sprawie orzeczenia jedynie na części zgromadzonego materiału dowodowego, a nie na wszystkich dowodach, które winny być oceniane całościowo i przeprowadzone na rozprawie ;

c)

art. 7 k.p.k. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i dokonanie dowolnej i wybiórczej, nie zaś swobodnej oceny zgromadzonych dowodów z wyjaśnień obwinionego S. W.;

2)

naruszenie przepisu prawa materialnego tj.art.6 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych poprzez jego błędną wykładnię ,gdyż radca prawny, którego prawo wykonywania zawodu uległo zawieszeniu nie jest pozbawiony możliwości zarobkowania poprzez korzystanie z posiadanej wiedzy prawniczej i zdobytego doświadczenia m.in. może on udzielać porad i konsultacji prawnych, sporządzać opinie prawne i sygnować je tytułem radcy prawnego (którego w żaden sposób nie utracił) jak też ma możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez uczestniczenie w życiu samorządu radców prawnych i w szkoleniach zawodowych; oraz

3)

rażącą niewspółmierność kary wymierzonej obwinionemu w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego deliktu dyscyplinarnego i stopnia winy.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionego od zarzucanego mu przewinienia ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

Odwołanie wniesione przez Obwinionego radcę prawnego nie zasługuje na uwzględnienie.

Kontrola odwoławcza dokonana przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie wykazała jakoby zaskarżone orzeczenie naruszało którykolwiek ze wskazanych przez Obwinionego przepisów postępowania karnego, a także przepis prawa materialnego.

T.. Sąd Odwoławczy podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Białymstoku zaprezentowane w wyroku z dnia 11.10.2017r. sygn. akt II Aka 129/17, że „Aby stało się możliwym zaakceptowanie przekonania sędziowskiego o wiarygodności jednych i niewiarygodności innych dowodów niezbędne jest ujawnienie w toku rozprawy całokształtu okoliczności sprawy, w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia do prawdy (art. 2 § 2 i 410 k.p.k.), rozważenie wszystkich ujawnionych okoliczności przemawiających tak na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.), rozstrzygnięciu niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego (art. 5 § 2 k.p.k.) oraz przedstawienie w uzasadnieniu wyroku wyczerpującej i logicznej argumentacji uwzględniającej zasady prawidłowego rozumowania, wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego (art. 7 i art. 424 § 1 k.p.k.)”.

Wbrew stanowisku Skarżącego w realiach niniejszej sprawy Okręgowy Sąd Dyscyplinarny powyższym wymogom sprostał.

Wszystkie istotne dowody przemawiające zarówno na korzyść, jak i niekorzyść oskarżonego zostały przeanalizowane w motywach zaskarżonego orzeczenia, a wymienione wyżej wymogi oraz wskazania zostały zachowane.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut Skarżącego jakoby Sąd I instancji nie ocenił wiarygodności wyjaśnień obwinionego. W treści uzasadnienia orzeczenia Sąd odniósł się do wyjaśnień obwinionego i dokonał ich oceny (str. 5 i 6 uzasadnienia), o czym świadczy m.in. sformułowanie „W ocenie Sądu Dyscyplinarnego, nie zasługują na uwzględnienie wyjaśnienia obwinionego...” (str. 6 uzasadnienia).

Ponadto w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił wartość dowodową wyjaśnień zarówno obwinionego radcy prawnego S. W. i zeznań świadka E. L., nie tracąc przy tym z pola widzenia rzeczowego materiału dowodowego, w tym w formie pisemnego zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa oszustwa na szkodę E. L. skierowanego do Prokuratury Rejonowej w Giżycku oraz oświadczenia o odstąpieniu od umowy złożonego w imieniu klienta E. L. do jego przeciwnika. To właśnie ich kumulatywna ocena pozwoliła na dokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie sprawstwa zarzucanego obwinionemu deliktu dyscyplinarnego.

Oczywistym jest, że prawem Obwinionego pozostaje podawanie korzystnej, z punktu widzenia obrony, własnej wersji. Jednakże wyjaśnienia te, tak jak każdy inny dowód w sprawie podlegają swobodnej ocenie sądu orzekającego, ocenie dokonanej przy uwzględnieniu, jak już wyżej zasygnalizowano, zasad wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego.

Wbrew zarzutom Obwinionego, ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia zawarte w orzeczeniu, nie naruszają zasady swobodnej oceny dowodów. Zostały dokonane na podstawie wszechstronnej analizy wszystkich przeprowadzonych dowodów, których ocena nie wykazuje błędów natury faktycznej czy logicznej i jest zgodna ze wskazaniami wiedzy oraz doświadczenia życiowego.

Zauważyć należy, że w odwołaniu to właśnie Skarżący domaga się bezwarunkowego przyjęcia za prawdziwe jego wyjaśnień, pomijając całe spektrum rozważań przeprowadzonych przez Sąd I instancji w uzasadnieniu orzeczenia. Tymczasem w ocenie tut. Sądu w sposób prawidłowy Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ocenił wyjaśnienia obwinionego, wskazując z jakich powodów nie uznał ich za wiarygodne. Sąd I instancji odniósł się do wyjaśnień obwinionego, w których twierdził, że zawiadomienie do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa złożył wyłącznie jako „zwykły” obywatel i słusznie - zdaniem Sądu Odwoławczego - nie obdarzył ich wiarygodnością z przyczyn podanych na str. 6 uzasadnienia. Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznając argumentację Sądu I instancji za prawidłową nie widzi potrzeby jej powielania. Tak samo jest w przypadku oceny wyjaśnień obwinionego, w których wskazał, że jego

działania były nierozważne i było to krótko po wydaniu przez Sąd Najwyższy postanowienia w poprzedniej sprawie dyscyplinarnej Obwinionego.

Reasumując, ocena wyjaśnień obwinionego dokonana przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny została poczyniona w sposób kompleksowy, z należyty uwzględnieniem całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego oraz zasady logicznego rozumowania.

Zarzut obrazy przepisów postępowania, opisany w pkt b odwołania, tj. art. 92 kpk i art. 410 kpk nie może zostać uznany za zasadny.

Należy wskazać, iż zarzut naruszenia art. 410 kpk może być zasadny jedynie w przypadku gdy sąd opierał się na materiale dowodowym, który w sprawie nie został ujawniony, bądź orzekał w oparciu jedynie o część ujawnionego materiału dowodowego (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2013 roku, sygn. akt IV KK 82/13).

W orzecznictwie wskazuje się także, że obraza przepisów art. 92 kpk i art. 410 kpk zachodzi, gdy wyrokujący sąd opiera się na materiale nieujawnionym na rozprawie głównej albo opiera się tylko na części materiału ujawnionego. Dokonanie oceny materiału ujawnionego, nieodpowiadającej interesowi procesowemu skarżącego, nie uchybia dyspozycji tych przepisów. Inną rzeczą jest prawidłowość oceny materiału dowodowego, a czym innym jest dokonanie ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia na dowodach nie ujawnionych w toku rozprawy głównej (tak wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 stycznia 2015 r., sygn. akt II AKa 424/14).

W realiach niniejszej sprawy, analiza zgromadzonych dowodów, wydane orzeczenie, jego pisemne uzasadnienie pozostają pod ochroną art. 7 kpk, bowiem dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne oraz ocena zgromadzonego materiału dowodowego zostały poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 kpk) oraz stanowią wynik rozważenia wszystkich okoliczności, przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego (art. 4 kpk).

Jako chybiony jawi się również zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego, tj. art. 6 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych. Pomimo przeciwnych twierdzeń Skarżącego, w ocenie tut. Sądu, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny dokonał prawidłowej wykładni w/w przepisu, uwzględniając okoliczności przedmiotowej sprawy (rodzaj wykonanych czynności, tj. złożenie w imieniu klienta do jego przeciwnika oświadczenie o odstąpieniu od umowy, złożenie w imieniu E. L. pisemnego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do Prokuratury, poświadczenia za zgodność z oryginałem dołączonych do zawiadomienia odpisów dokumentów, posłużenie się przy tym pieczętkami, na których widniał tytuł radca prawny). Słusznie podniesiono w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że z chwilą zawieszania wykonywania zawodu radca prawny nie może posługiwać się tytułem zawodowym, jego aktywność zawodowa nie może wskazywać, a nawet sugerować instytucjom wymiaru sprawiedliwości, klientom radcy prawnego a także przeciwnej stronie, jego udziału w czynnościach jako radca prawny. Tymczasem zachowanie obwinionego było wprost umocowane na tytule zawodowym „radca prawny” i dlatego zasadnie przyjął Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, że radca prawny S. W. dopuścił się deliktu dyscyplinarnego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie podzielił również podniesionego w odwołaniu zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej kary. Po pierwsze wskazać należy pewną niekonsekwencję Skarżącego, który stojąc na stanowisku, że jest niewinny, jednocześnie wskazuje, że kara jest rażąco niewspółmierna do popełnionego deliktu dyscyplinarnego. Sąd Odwoławczy potraktował więc ten zarzut jako zarzut alternatywny. Skoro wcześniejsze zarzuty dotyczące winy obwinionego, tut. Sąd uznał za nietrafne, zasadnym jest też odniesienie się do zarzutu rażącej niewspółmierności kary.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu odwołania nie mogła doprowadzić do postulowanej w środku zaskarżenia zmiany orzeczenia poprzez zmianę orzeczonej kary na karę grzywny. Art. 438 pkt 4 kpk mówi o niewspółmierności rażącej, a więc chodzi o dysproporcję znaczną, nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach, co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną należałoby nazwać „rażąco” niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi sygn. II AKa 264/13, LEX 1425460, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

sygn. II AKa 101/15, LEX 1747308). Zdaniem Sądu Odwoławczego w karze orzeczonej radcy prawnemu S. W. nie można dopatrzeć się cech rażącej surowości, co mogłoby uzasadniać dokonanie stosownych zmian w orzeczeniu. Sąd I instancji prawidłowo uwzględnił wszystkie okoliczności mające wpływ na wymiar kary orzeczonej wobec S. W., zarówno te przemawiające na jego korzyść tj. motywacja obwinionego, działanie w charakterze radcy prawnego jedynie w dwóch przypadkach, jak i na jego niekorzyść, tj. waga przewinienia dyscyplinarnego i uprzednia karalność obwinionego. Powyższe okoliczności w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zostały ocenione we właściwych proporcjach, co w konsekwencji sprawia, że wymierzona kara jest nie tylko adekwatna do stopnia zawinienia i stopnia społecznej szkodliwości popełnionego deliktu dyscyplinarnego, ale również jest sprawiedliwa. Słusznie podnosi Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w uzasadnieniu, że uprzednia karalność obwinionego stanowi przeszkodę do orzeczenia wobec niego kary łagodniejszego rodzaju. Zbyt łagodna kara nie odniosłaby swoich celów, skoro obwiniony był już wcześniej karany przez Sąd Dyscyplinarny, a mimo to popełnił delikt dyscyplinarny.

Reasumując Wyższy Sąd Dyscyplinarny podziela treść i motywy rozstrzygnięcia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, co skutkuje, na podstawie art. 437 § 1 kpk utrzymaniem zaskarżonego orzeczenia w mocy.